

Església i immatriculacions

Les immatriculacions a l'arxidiòcesi de Barcelona

Els darrers anys les immatriculacions de béns eclesiàstics portades a terme en el Registre de la Propietat han generat alguns dubtes en la societat. Davant d'això, l'Arquebisbat de Barcelona aposta per la màxima transparència tenint molt clar que, en tot aquest procés, ha complit escrupolosament la legalitat, regularitzant uns béns que ja eren del poble de Déu.

La catedral de Barcelona és un dels temples immatriculats en el període 1998-2015

La polèmica al voltant de les immatriculacions i el registre de propietats de l'Església s'ha generat per un seguit de circumstàncies històriques particulars que arrenquen de les desamortitzacions. A principis del segle XIX, l'Estat es va apropiari de les propietats de l'Església i moltes d'aquestes van ser venudes a particulars. Al contrari que en processos històrics similars en altres països, les desamortitzacions del segle XIX no van servir perquè els béns confiscats passessin a ser de titularitat pública i al servei de tota la ciutadania. Només en els casos en els quals l'Església en va recuperar posteriorment la titularitat, aquestes propietats van continuar sent utilitzades pel poble i per activitats al servei de la comunitat.

A l'arxidiòcesi de Barcelona s'han realitzat 54 immatriculacions seguint la legalitat establerta, sense que hagi sorgit cap problema. Els casos concrets en què han aparegut discrepàncies (fora de la nostra arxidiòcesi) no poden qüestionar tota l'actuació de l'Església en aquest procediment. Són casos puntuals que cal resoldre per les vies establertes pels poders públics i que lamentem que s'hagin utilitzat per qües-

tionar el dret de l'Església a registrar les seves propietats, com té qualsevol altra entitat amb finalitats socials o religioses.

Les diverses fórmules que al llarg de temps s'han establert perquè l'Església pogués registrar els seus béns han estat regulades per l'Estat, no les ha decidit l'Església. Fins 1998 no es va permetre a les diòcesis i parròquies registrar els temples històrics, tot i tenir-ne la propietat. El darrer procediment establert en etapa democràtica, entre 1998 i 2015, autoritzava l'Església a registrar els seus edificis, inclosos els temples, que no havia pogut registrar anteriorment perquè la legislació no li ho permetia. Aquest procediment va estar vigent durant diverses legislatures amb governs de diferents majories parlamentàries.

No és cert que només amb un certificat del bisbe l'Església passi a ser propietària d'un immoble. Els temples i propietats que en aquest darrer període l'Església ha pogut registrar han estat en possessió de l'Església durant segles, estaven al seu nom al cadastre o estaven inclosos en l'inventari que l'Estat

va reconèixer el 1861, que des de llavors ningú ha discutit. Per tant, per fer efectiu el registre, calia que no hi hagués cap altra reclamació o dret sobre aquests béns i que el registre acceptés la documentació presentada pel bisbat. No és un bisbat o una parròquia qui pot decidir arbitràriament que un bé és de la seva propietat.

Inscriure una propietat en el Registre de la Propietat és un acte públic. No es pot acusar l'Església d'actuar d'amagat quan ha estat subjecta a les mateixes condicions de publicitat que qualsevol entitat pública o privada que acudeix al registre i quan ho ha fet seguint la legislació vigent coneguda i aprovada públicament en seu parlamentària. Tampoc és responsabilitat de l'Església opinar o modificar les condicions d'accés i la publicitat de la informació que conté el Registre de la Propietat.

Cal distingir entre domini públic, titularitat pública, propietat privada i l'ús que es fa d'aquests béns. El domini públic només afecta aquells terrenys o vies públiques que no estan registrats a nom de cap entitat jurídica pública o privada i que no poden ser inscrits per ningú en el Registre de Propietat. L'Església no ha inscrit a nom seu propietats de domini públic senzillament perquè no és possible fer-ho.

Aquests béns no han estat propietats utilitzades amb finalitats privades, ni són propietats particulars de sacerdots i bisbes. Són propietats que s'han destinat a les finalitats religioses i socials de l'Església i que en pot fer ús tota la comunitat. Propietats i patrimoni cultural a disposició de tots, creients i no creients, als quals sempre s'ha permès a tota la societat continuar accedint. Que un bé estigui a disposició de tothom no vol dir que no sigui propietat de ningú.

En altres països, com és el cas ben conegut de França, les propietats de l'Església van passar a ser de titularitat pública per decisió dels seus governants. En aquest cas és l'administració pública qui ha mantingut i sostingut amb fons públics aquests edificis des que en va adquirir la propietat. No és el cas espanyol, en què la responsabilitat sobre els temples històrics i el seu manteniment sempre ha recaigut en l'Església i les seves comunitats han hagut d'aconseguir els recursos per mantenir-los. Per això, no es pot comparar amb el model d'altres països. Un canvi en el model vigent hauria de reformular totalment qui es fa càrrec del manteniment dels temples de les diverses confessions presents avui en el nostre país.

Com s'ha posat en evidència, tot el procés seguit els darrers anys, que és fruit de circumstàncies històriques particulars, ha generat casos en què poden haver-hi dubtes sobre qui tenia dret a registrar una propietat que fins aquell moment no constava en el Registre. En aquests casos, l'Església sempre ha actuat d'acord amb la legislació vigent. És potestat de l'administració, no de l'Església, dirimir els interessos legítims contraposats que puguin sorgir.

Iglesia e inmatriculaciones

Las inmatriculaciones en la archidiócesis de Barcelona

En los últimos años las inmatriculaciones de bienes eclesiásticos llevadas a cabo en el Registro de la Propiedad han generado algunas dudas en la sociedad. Ante ello, el Arzobispado de Barcelona apuesta por la máxima transparencia teniendo muy claro que, en todo este proceso, ha cumplido escrupulosamente la legalidad, regularizando unos bienes que ya eran del pueblo de Dios.

Mn. Antoni Matabosch, ecónomo del Arzobispado de Barcelona durante los años 2005-2018, compareció ante la prensa el pasado 24 de octubre para responder a cualquier pregunta relacionada con las inmatriculaciones en la archidiócesis de Barcelona

La polémica en torno a las inmatriculaciones y el registro de propiedades de la Iglesia se ha generado por una serie de circunstancias históricas particulares que arrancan de las desamortizaciones. A principios del siglo XIX el Estado se apropió de las propiedades de la Iglesia y muchas de ellas fueron vendidas a particulares. Al contrario que en procesos históricos similares en otros países, las desamortizaciones del siglo XIX no sirvieron para que los bienes incautados pasaran a ser de titularidad pública y al servicio de toda la ciudadanía. Sólo en los casos en los que la Iglesia recuperó posteriormente la titularidad, estas propiedades continuaron siendo utilizadas por el pueblo y para actividades al servicio de la comunidad.

En la archidiócesis de Barcelona se han realizado 54 inmatriculaciones siguiendo la legalidad establecida sin que haya surgido ningún problema. Los casos concretos en que han aparecido discrepancias (fuera de nuestra archidiócesis) no pueden cuestionar toda la actuación de la Iglesia en este procedimiento. Son casos puntuales que hay que resolver por las vías establecidas por los poderes públicos y que lamentamos que se hayan utilizado para cuestionar el derecho de

la Iglesia a registrar sus propiedades como tiene cualquier otra entidad con fines sociales o religiosas.

Las diversas fórmulas que a lo largo de los años se han establecido para que la Iglesia pudiera registrar sus bienes han sido reguladas por el Estado, no las ha decidido la Iglesia. Hasta 1998 no se permitió a las diócesis y parroquias registrar los templos históricos, a pesar de tener su propiedad. El último procedimiento establecido en etapa democrática, entre 1998 y 2015, autorizaba a la Iglesia a registrar sus edificios, incluidos los templos, que no había podido registrar anteriormente porque la legislación no se lo permitía. Este procedimiento estuvo vigente durante varias legislaturas con gobiernos de diferentes mayorías parlamentarias.

No es cierto que sólo con un certificado del obispo la Iglesia pase a ser propietaria de un inmueble. Los templos y propiedades que en este último período la Iglesia ha podido registrar han estado en posesión de la Iglesia durante siglos, estaban a su nombre en el catastro o estaban incluidos en el inventario que el Estado reconoció en 1861, que desde entonces nadie ha discutido. Por lo tanto, para hacer efectivo el registro, era necesario que no hubiera ninguna otra recla-

mación o derecho sobre los mismos y que el registro aceptara la documentación presentada por el obispado. No es un obispado o una parroquia quien puede decidir arbitrariamente que un bien es de su propiedad.

Inscribir una propiedad en el Registro de la Propiedad es un acto público. No se puede acusar a la Iglesia de actuar a escondidas cuando ha estado sujeta a las mismas condiciones de publicidad que cualquier entidad pública o privada que acude al registro y cuando lo ha hecho siguiendo la legislación vigente conocida y aprobada públicamente en sede parlamentaria. Tampoco es responsabilidad de la Iglesia opinar o modificar las condiciones de acceso y la publicidad de la información que contiene el Registro de la Propiedad.

Hay que distinguir entre dominio público, titularidad pública, propiedad privada y el uso que se hace de estos bienes. El dominio público sólo afecta a aquellos terrenos o vías públicas que no están registrados a nombre de ninguna entidad jurídica pública o privada y que no pueden ser inscritos por nadie en el Registro de Propiedad. La Iglesia no ha inscrito a su nombre propiedades de dominio público sencillamente porque no es posible hacerlo.

Estos bienes no han sido propiedades utilizadas con fines privados, ni son propiedades particulares de sacerdotes y obispos. Son propiedades que se han destinado a los fines religiosos y sociales de la Iglesia y de las cuales puede hacer uso toda la comunidad. Propiedades a disposición de todos, creyentes y no creyentes, a las que siempre se ha permitido a toda la sociedad continuar accediendo al patrimonio cultural. Que un bien esté a disposición de todo el mundo no quiere decir que no sea propiedad de nadie.

En otros países, como es el caso de Francia, las propiedades de la Iglesia pasaron a ser de titularidad pública por decisión de sus gobernantes. En el país vecino es la administración pública quien ha mantenido y sostenido con fondos públicos estos edificios desde que adquirió la propiedad. No es el caso español, en el que la responsabilidad sobre los templos históricos y su mantenimiento siempre ha recaído en la Iglesia y sus comunidades han tenido que conseguir los recursos para mantenerlos. Por ello, no se puede comparar con el modelo de otros países. Un cambio en el modelo vigente debería reformular totalmente quien se hace cargo del mantenimiento de los templos de las diversas confesiones presentes hoy en nuestro país.

Como se ha puesto en evidencia, todo el proceso seguido en los últimos años, que es fruto de circunstancias históricas particulares, ha generado casos en que puede haber dudas sobre quién tenía derecho a registrar una propiedad que hasta ese momento no constaba en el Registro. En estos casos, la Iglesia siempre ha actuado de acuerdo con la legislación vigente. Es potestad de la administración, no de la Iglesia, dirimir los intereses legítimos contrapuestos que puedan surgir.